

C O L U M B A

**INFORMAČNÍ ZPRAVODAJ ZÁPADOČESKÉ POBOČKY ČESKÉ SPOLEČNOSTI
ORNITOLOGICKÉ PŘI ZÁPADOČESKÉM MUZEU V PLZNI**

ROČNÍK: IX (2003)

ČÍSLO: 1 (duben)

ÚVODEM

Vážení přátelé,

opět je tu další číslo zpravodaje Columba, tentokrát se jedná již o jeho IX. ročník.

Úvodem bych chtěl poděkovat všem členům, kteří se zasloužili a zasluhují o rozšiřování naší členské základny, ale také těm, kteří se nově rozhodli k práci s veřejností, např. při vedení ornitologických vycházek. Nesmím opomenout ani členy, kteří se celou řadu let angažují v různých akcích podobného charakteru a napomáhají tak ke vzniku či udržování dobrého vztahu k ptákům a přírodě obecně.

Zároveň k vám mám malou prosbu. Často se stává, že se některý z našich členů přestěhuje, což samozřejmě není naší věcí. Problém však nastane, když nám neudá novou adresu nebo nějakým způsobem neoznámí, zda chce i nadále posílat písemné materiály i po změně adresy. Takové obálky se nám pak vrací, a protože finanční situace není zase tak dobrá, ztráty na poštovním pak činí nemalé škody. Proto vás prosím, zda byste nás při změně adresy mohli kontaktovat, ať už pouze s tím, že chcete materiály posílat jinam, nebo chcete členství zrušit úplně. Děkuji. Redakce má i nadále zájem o příspěvky, které se týkají plánování a průběhu ornitologických akcí v kraji Plzeňském a Karlovarském, ale také z ostatních částí celého Západočeského regionu.

Případné příspěvky zasílejte na tyto adresy: RNDr. Stanislav Beneda, Květná 33, 326 00, Plzeň 26. Pro usnadnění práce bych však preferoval zasílání příspěvků na moji adresu: Lubomír Volter, R. Svobodové 31, 323 00, Plzeň 23. Nejlépe je zasílat příspěvky ve formátu MS WORD na disketě, kterou samozřejmě vrátím, i když jako nejsnadnější se pravděpodobně jeví užití e-mailu (adresa lvolter@post.cz), na který mi také můžete příspěvky zasílat. Případné dotazy mohou zodpovědět na telefonu 37 752 40 88 (byt – po 18. hodině) nebo na mobilu (nové číslo!!!) 608 568 065. Redakce si vyhrazuje právo příspěvky formálně upravovat bez zásahu do věcného obsahu sdělení. Uzávěrka příspěvků pro podzimní číslo je 30.9. 2003.

Lubomír Volter

ZÁPIS Z ČLENSKÉ SCHŮZE ZÁPADOČESKÉ POBOČKY ČSO PŘI ZČM V PLZNI KONANÉ DNE 7.12. 2002 V ZÁPADOČESKÉM MUZEU V PLZNI

Schůzi zahájil v 9:10 RNDr. S. Beneda. Přivítal všechny přítomné, zástupce výboru ČSO PRAHA RNDr. F. Pojera a RNDr. L. Bufku, který dnes bude přednášet o chráněných zvířatech Šumavy.

První velice smutnou zprávou, kterou RNDr. Beneda oznámil, byla informace o smrti dlouholetého člena pana Zdeňka Šimandla. Smutná zpráva zarmoutila všechny přítomné, kteří uctili jeho památku minutou ticha.

RNDr. Beneda vyzval přítomné, kteří ještě neodevzdali volební lístky, aby tak učinili právě teď a vyplněné lístky dali na klavír.

Poté předal slovo p. K. Makoňovi. Ten všechny požádal, aby se podepsali na prezenční listinu. Nabídl k nahlédnutí celkovou zprávu z Jarního vítání ptačího zpěvu. Na skládačku o čápu bílém bude třeba najít peníze někde jinde, má již vytipováno několik organizací, které by mohly vydání zajistit. Pan V. Kovář z N.O.S. vydal černobílou skládačku s názvem Jak pomoci ptákům, která mimo jiné obsahuje rozměry hnízdních budek, doporučované krmení, co dělat s nalezeným zraněným ptákem atd. Upozornil, že krmítka v plzeňských parcích jsou již opět rozestavěna a každé místo zajišťuje jeden člověk z řad široké veřejnosti. Informoval o připravované sezónní ornitologické naučné stezce na lávce U Jiřího, kterou chystá DES OP. Bude se jednat o 20 tabulí velikosti A3, kde na polovině plochy bude obrázek ptáka a na druhé polovině několik informací o něm. Ve většině případů se bude jednat o zimní hosty. Na ilustracích již pracuje pan Z. Doležal. Dále informoval o akci Skupiny pro ochranu kormorána velkého - o zimním sčítání na jejich stálých nocovištích. Upozornil na pana Machače a pana Bobála, kteří jsou tu dnes přítomni a kteří nově zajišťují ptačí problematiku na Tachovsku (záchranná stanice, ornitologické vycházky...). Kroužkovatelům připomněl, že po novém roce, kdy jsou rušeny nynější okresy, bude třeba zažádat o nové výjimky a to na krajských úřadech a nikoliv na pověřených obcích.

Slova se ujala paní Vančurová, aby se vyjádřila k finanční stránce pobočky. Konstatovala, že není nejlepší, protože jedinými zisky pobočky jsou členské příspěvky a sponzorské dary. Momentální stav je 23 100 Kč.

Následovalo vystoupení RNDr. F. Pojera, který informoval o průběhu pražské schůze konané dne 30.11.2002. Svůj příspěvek shrnul do několika bodů:

- Evropského festivalu ptactva se zúčastnilo celkem 964 lidí, z toho 406 dětí. Celkem bylo viděno 75 druhů ptáků.
- Ptákem roku 2003 je vrabec domácí. Vybrán byl proto, že se mu mnoho let nevěnovala pozornost pro jeho hojnost. V posledních 15 letech ale začal hlavně ve městech mizet, aniž by se tím někdo podrobněji zabýval.
- I v r. 2003 se budou sledovat jarní přelety kukačky obecné. Pozorování je možno posílat na adresu sekretariátu ČSO. V hlášení je nutno uvést datum, čas a místo pozorování, počet jedinců, jméno, adresu a věk.
- Na rok 2003 se plánují 2 členské exkurze. První bude jednodenní na Lenešický rybník a přilehlou část Českého středohoří. Cena přibližně 150 Kč. Druhá

dvoudenní s odjezdem v pátek bude na jižní Moravu s prohlídkou Pálavy, Novomlýnských nádrží a Lednických rybníků. Součástí bude i společenský večer. Cena cca 100 – 1500 Kč.

- Hledají se dobrovolníci pro práci v Ptačím infocentru. Jedná se o Ptačí linku, kde by daný dobrovolník v určený den a hodinu odpovídal na telefonické dotazy veřejnosti a o Ptačí schránku na webu ČSO pro dotazy občanů prostřednictvím internetu. Na dotaz bude třeba odpovědět do několika dnů. Cílem je zvýšení informovanosti lidí o ptačí problematice, propagace ČSO a větší ochrana ptáků.
- Letošní Sylvia bohužel vyjde z důvodů momentální platební neschopnosti ČSO až v lednu roku 2003. Všem odběratelům se redakce omlouvá..

Po vystoupení RNDr. Pojera dostal slovo L. Volter. Za nepřítomného V. Kováře rozdál brožurku Jak pomoci ptákům a poděkoval všem, kteří se nějakým způsobem zapojili do přípravy Columby. Bude rád za jakékoliv návrhy, příspěvky a připomínky jak ke Columbě, tak k nově vzniklým webovým stránkám ZČP ČSO.

Poté dostal slovo Mgr. L. Schröpfer, hlavní koordinátor Skupiny pro ochranu a výzkum dravců a sov. V úvodu zkritizoval akci Zimní sčítání vodního ptactva. Má pocit, že akce rok od roku upadá a podle něj to má jeden hlavní důvod: sčítatelům se do ruky nedostanou výsledky celého sčítání a chybí jim tak motivace k práci. Za rok by chtěl uspořádat západočeskou konferenci u Merklína. Jejím programem by byly různé příspěvky ze západočeské ornitologie. Dále požádal spolupracovníky ze Skupiny pro ochranu a výzkum dravců a sov, aby mu poslali výsledky za letošní rok.

RNDr. Vacík upozornil, že o přestávce bude vydávat 2 čísla sborníků ZČM obsahující faunistická pozorování za roky 1994 - 98.

Schůze pokračovala zajímavými faunistickými pozorováními. Pan Teplý pozoroval 1 ex pěvušky podhorní u Ostrova nad Ohří. V Merklíně u Karlových Varů vyhnízdil budníček zelený.

Následovala dvacetiminutová přestávka, kterou přítomní využili hlavně k neformálním kontaktům a řada z nich si vybrala z materiálů společnosti a pobočky, které byly vystaveny na klavíru a byly určeny k rozebrání. Také zaplatili u RNDr. F. Pojera příspěvky ČSO a jiné platby, případně si zakoupili některé publikace.

Po přestávce byly vyhlášeny výsledky voleb. Hlasovalo celkem 54 lidí a všichni dosavadní členové výboru byli opět zvoleni.

Poté se uskutečnila zajímavá přednáška RNDr. Bufky. Týkala se především známého chráněného ptactva, které se na Šumavě vyskytuje, jako je například tetřev hlušec, jeřábek obecný, datlík tříprstý či puštík bělavý. Svoji přednášku doplnil vlastními diapozitivy. Vystoupení bylo odměněno potleskem.

Schůze byla zakončena ve 12:30.

Na schůzi bylo přítomno 38 členů ČSO, 8 hostů a 6 členů se omluvilo

Zápis zpracovala: M. Kloudová
Zápis ověřil: předseda RNDr. Stanislav Beneda

INFORMACE ČLENŮM POBOČKY

ZPRÁVA TAJEMNÍKA

Jelikož se za posledních půl roku od vydání poslední Columby neodehrálo nic převratného a většina informací je součástí jiných příspěvků, bude tentokrát moje zpráva poněkud stručnější.

Příspěvek Statutárního města Plzně – NF Zelený poklad

Na základě mnou zpracovaného projektu získala naše pobočka finanční dar od Nadačního fondu města Plzně – Zelený poklad v celkové výši 18.000,- Kč na ekologickou výchovu a osvětu veřejnosti v Plzni. Tyto prostředky pokryjí nejen náklady spojené s jarním Vítáním ptačího zpěvu a Podzimním festivalem ptactva v Plzni, ale i náklady spojené s tiskem obou dvou vydání Columby 03 a připravované informační skládačky o problematice volně žijícího ptactva ve městě.

Schůze výboru pobočky

Za uplynulé období se výbor ZČP ČSO sešel celkem třikrát a vždy projednával několik konkrétních záležitostí spojených s chodem organizace, jejím hospodařením a dalším fungováním. Mezi hlavní témata patřily například:

- I. západočeská ornitologická konference

Věnujte i vy tomuto tématu zvýšenou pozornost, neboť právě váš zájem rozhodne, zda se konference bude konat či ne. Podrobnosti najdete jak v Columbě, tak Ptačím světě či zprávách ČSO (Informace – garant projektu Mgr. L. Schröpfer, mobil: 732 370 036).

- spolupráce s Plzeňským krajským úřadem

Nově vznikající záležitost týkající se zejména spolupráce při monitoringu vybraných druhů ptactva a jejich praktické ochraně. Opět se dočtete v Columbě či dozvíte na velké jarní schůzi.

Přípravy na jarní Vítání ptačího zpěvu – kalendář akcí 2003

V kalendáři akcí ZČP ČSO najdete podrobné informace o připravovaných akcích, a proto máte-li možnost i vy se podílet na jejich propagaci, neváhejte a učiňte tak. Poskytněte jednotlivé informace místním organizacím a institutům jako například školám, školkám, skautským oddílům, obecním či městským úřadům nebo domovu důchodců a podobně. Kdo má kontakty na regionální media či jiné informační prostředky, může jménem pobočky informovat i je. Nezapomínejme, že osvěta, ekologická výchova, propagace ornitologie i naší činnosti a pořádání akcí pro veřejnost je jednou z našich základních funkcí.

Informační stanoviště na lávce pro pěší přes ř. Berouнку

Pouze jako informaci si dovoluji přiložit typ na ornitologický výlet. Dne 11.3.2003 DES OP konečně slavnostně „odhalil“ celkem 20 informačních tabulí věnovaných zimujícímu ptactvu na řece Berounce. Tabule jsou nainstalovány přímo na lávce pro pěší přes ř. Berouнку, spojující Bílou Horu a Doubravku, nedaleko kostela sv.

Jiří. Ve skutečnosti se jednalo o delší dobu připravovaný projekt DES OP – Záchrané stanice živočichů Plzeň, podpořený Statutárním městem Plzeň (Nadačním fondem MP – Zelený poklad).

Na informačních tabulích můžete vidět celkem 16 ptačích druhů, které lze zastihnout zejména v zimních měsících při zimování na Berounce. Tabule jsou formátu A3. Na jedné polovině jsou nádherné kresby Zdeňka Doležala a na druhé texty Roberta Trnky, RNDr. Stanislava Benedy a mé maličkosti, plné zajímavostí z dané lokality.

I přesto, že nadcházející jarní počasí již nedává příliš mnoho šancí vidět na vodě všechny uvedené druhy, těší se projekt velké návštěvnosti. Pokud se třeba i vy chystáte do Plzně, či na pouť ke sv. Jiří, určitě se na lávku také zajděte podívat.

Karel Makoň – tajemník ZČP ČSO

ZPRÁVA O HOSPODAŘENÍ ZA ROK 2002

1. PŘÍJMY

1.1 Přijaté dary	6 700,00 Kč
1.2 Podíl z členských příspěvků členů ČSO za rok 2002	3 030,00 Kč
1.3 Úroky z běžného účtu a spořicího účtu	313,41Kč
Příjmy celkem	10 043,41 Kč

2. VÝDAJE

2.1 Poplatky běžný účet.....	503,00 Kč
2.2 Cestovné.....	1 187,00 Kč
2.3 COLUMBA-obálky, kopírování.....	1 254,00 Kč
2.4 Razítka	900,00 Kč
Výdaje celkem.....	3 844,00 Kč

3. REKAPITULACE

Počáteční stav k 1.1.2002	17 434,40 Kč
z toho: pokladna.....	158,10 Kč
běžný účet.....	296,30 Kč
spořicí účet	16 980,00 Kč
Příjmy v roce 2002.....	10 043,41 Kč
Výdaje v roce 2002.....	3 844,00 Kč
Konečný stav k 31.12.2002	23 633,81 Kč

z toho: pokladna.....	1117,10 Kč
běžný účet.....	906,71 Kč
spořicí účet	21 610,00 Kč

4. INVENTÁŘ

Pobočka nevlastnila k 31.12.2002 žádný inventář

Inventář celkem 0.00 Kč

5. ČISTÉ JMĚNÍ

Čisté jmění k 31.12.2002 23 633,81 Kč

Vypracovala dne 31.12.2002 Šárka Vančurová, hospodář pobočky

PŘEHLED DÁRCŮ A ČÁSTEK, KTERÝMI PŘISPĚLI NA ČINNOST POBOČKY V ROCE 2002
--

1. Ing. BROŽ Pavel, Klecany	3 000,00 Kč
2. Mgr. MOSCHNEROVÁ Ludmila, K.Vary.....	2 200,00 Kč
3. RUCKÁ Blanka, Sokolovská 47, Plzeň.....	350,00 Kč
4. SEQUENS Blahoslav, Heyrovského 26, Plzeň.....	300,00 Kč
5. RNDr. BENEDA Stanislav, Květná 33, Plzeň	200,00 Kč
6. LAGARDE František, Jižní 2, Cheb.....	100,00 Kč
7. Ing. BAUER Jaroslav, Plzeň	100,00Kč
8. RNDr. ZAHRADNÍK František, Plzeň	100,00 Kč
9. MACHAČ Karel, J.Ziky, Tachov.....	100,00 Kč
10. MACHAČOVÁ Růžena	50,00 Kč
11. Ostatní dárci	200,00 Kč

CELKEM 6700,00 Kč

Všem výše uvedeným dárcům děkujeme.

Pro případné další zájemce uvádíme číslo našeho spořicího účtu, kam je nejvhodnější peníze poukázat:

127695479/0300

Lze je ale také poukázat na náš běžný účet 3079746/0300.

Pokud se zúčastníte jarní schůze pobočky, je možno dar složit v hotovosti na místě. Je to výhodnější (z hlediska poplatků) pro Vás i pro nás. Předem děkujeme. V případě, že budete dar realizovat převodem na účet, dejte nám, prosím, avízo s uvedením částky a Vaší plné adresy. Je to pro nás důležité pro dokladování vzhledem k odvodu daně. Pokud si nepřejete zveřejnění v přehledu dárců, připište to, prosím, na avízo. Na vyžádání jsme schopni Vám poskytnout potvrzení o přijetí peněžního daru pro Vás, na základě kterého můžete poskytnutý dar odečíst od základu daně. Jsme totiž ve smyslu § 15, odst. 8 zákona č. 586/92 Sb. ve znění pozdějších úprav právnická osoba, zabývající se ochranou zvířat, jak vyplývá z § 2, odst. a), c), d), e) a h) stanov České společnosti ornitologické.

Šárka Vančurová

ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA O ČINNOSTI ZČP ČSO ZA ROK 2002

Hlavní činnost, cíle pobočky v roce 2002.

A/ Odborné projekty, vědecká činnost.

Členové ZČP ČSO se v roce 2002 aktivně spolupodíleli anebo realizovali několik samostatných odborných projektů, například:

- Odchyt a kroužkování volně žijících druhů ptactva
23 kroužkovatelů okroužkovalo cca 4.000 ptáků.
- Zpracovávání výsledků a monitoring hnízdění čápa bílého na území bývalého západočeského kraje
Krajský koordinátor RNDr. S. Beneda, okresní koordinátor Ing. D. Jäger, spolupráce K. Makoň, V. Kuralové, DES OP, V. Lang, Mgr. L. Schröpfer a dalších 20 členů.
- Zpracování výsledků a monitoring výskytu dravců a sov na území bývalého západočeského kraje
Koordinátoři Mgr. L. Schröpfer, RNDr. R. Vacík, Skupina na ochranu dravců a sov ČR, spolupráce 32 členů pobočky.
- Spolupráce na zpracovávání Atlasu hnízdního rozšíření ptactva na území města Plzně
Hlavní autor a garant RNDr. R. Vacík, spolupráce RNDr. S. Beneda, K. Lang, L. Volter, O. Hais, V. Kural nejstarší, Pavla Blažková a další. V současné době se zpracovávají získané výsledky.
- Sledování průběhu hnízdění sokola stěhovavého na území města Plzně pomocí kamerového systému a internetového přenosu
Realizátor J. Hruška, D. Melichar, V. Bošek a ZO ČSOP Plzeň.
- Celorepublikové zimní sčítání vodního ptactva
K. Lang, O. Hais, P. Blažková a další

- Celorepublikové letní a zimní sčítání labutí velkých
P. Blažková, M. Kloudová a další členové.
- Mapování hnízdního rozšíření ptáků České republiky
RNDr. S. Beneda, Ing. D. Jäger, Mgr. L. Schröpfer, O. Hais, V. Kovář, L. Oplocký, M. Kloudová, P. Blažková a další.
- Sčítání hnízdních populací vodních ptáků metodou dvou kontrol
RNDr. P. Řepa, RNDr. R. Vacík, Ing. V. Říš.
- Výzkum hnízdní bionomie lysky černé
Realizátor projektu RNDr. P. Řepa, spolupráce 5 členů.
- Mapování hnízdní populace poštolky obecné na území Plzně
Realizátor projektu ZO ČSOP Plzeň J. Hruška a kolektiv.

B/ Ekologická výchova, propagace a osvěta.

- Ornitologicky zaměřená výtvarná soutěž „O nejhezčí ptačí domeček (budku či hnízdo)“
Soutěž byla určena pro děti z mateřských škol. Přihlásilo se celkem 46 uchazečů. Soutěžilo se o 1. – 3. místo v kategorii nejlepší plastika a 1. – 3. místo v kategorii nejlepší výkres. Mimo hlavní ceny bylo uděleno celkem 17 mimořádných cen za originální nápad a výtvarné provedení. Soutěžní práce byly vystaveny na odchytové stanovišti při Vítání ptačího zpěvu (11. května 02) a na třítydenní výstavě v prostorách Knihovny MP na 1 ZŠ.
- Vítání ptačího zpěvu – jarní ornitologická vycházka (květen 02)
Akce pro veřejnost zaměřená na ochranu přírody a ornitologii. Realizováno ve spolupráci s jinými organizacemi (ČSO, DES OP, HOK, ČSOP, N.O.S, TOS) a probíhající současně na několika místech bývalého západočeského kraje (Plzeň, Holýšov, Rokycany, Čekanice, Domažlice, Blovice, Nepomuk, Tachovsko).
- Světový festival ptactva – podzimní ornitologická vycházka (říjen 02)
Opět akce pro širokou veřejnost na podporu ornitologie, realizováno ve spolupráci s jinými organizacemi (ČSO, DES OP, HOK, ČSOP, N.O.S, TOS) na několika místech bývalého Západočeského kraje (Plzeň, Holýšov, Rokycany, Nepomuk, Blovice, Čekanice, Domažlice, Tachovsko).
- Skládačka „čáp bílý“
Příprava materiálu a podkladů, včetně odborné korektury. Bohužel projekt nebyl podpořen Plzeňským krajským úřadem (zamítnutí žádosti o 30 000,- Kč na vydání) a proto její vydání přechází do roku 2003.

C/ Vnitřní chod organizace.

- Vydávání informačního zpravodaje pobočky COLUMBA

Byla vydána 2 čísla (jarní a podzimní) v nákladu cca 120 výtisků a rozeslána všem členům pobočky. Obsah: informace o plánovaných i uskutečněných akcích pobočky a dalších organizací ze západních Čech zaměřených na ornitologii a ochranu ptactva (DES OP Plzeň, HOK, ZO ČSOP Rokycany, N. O. S., Tachovský ornitologický spolek), dále krátká původní sdělení a metodické pokyny, ornitologické značky, adresář členů, volební lístky, volby do výboru atd.

- *Krajské schůze pobočky (jaro, podzim)
Velká jarní schůze pobočky 30.3.02 v prostorách ZČ Muzea v Plzni.
Přednáška RNDr. F. Pojer : Africká Odyssea - cesta za černými čápy
Velká podzimní schůze 7.12.02 v prostorách ZČ Muzea v Plzni
Přednáška: RNDr. L. Bufka: Chráněná fauna Šumavy*
- *Volba nového výboru ZČP ČSO
Proběhla formou volebních lístků rozeslaných v podzimním vydání zpravodaje COLUMBA a zároveň při velké podzimní schůzi konané 7.12. 02. Byl zvolen dosavadní výbor (RNDr. S. Beneda, RNDr. R. Vacík, Ing. V. Říš, Mgr. L. Schröpfer , K. Lang, K. Makoň, Š. Vančurová).*
- *Byla vydána Zpráva Západočeské podskupiny Skupiny pro ochranu a výzkum dravců a sov za rok 2001 (Mgr. Schröpfer a RNDr. Vacík), náklad 80 výtisků, podrobné výsledky sledování dravců a sov v západních Čechách.*
- *Pondělní pracovní schůzky, Plzeň
Celkem 11 pracovních schůzek pro členy z Plzně a okolí.*
- *Knihovna a archiv pobočky
Bylo dokončeno přestěhování knihovny a archivu do budovy ZČ Muzea v Plzni, v r.2002.
Knihovna bude zkatologizována a zpřístupněna zájemcům.*
- *Adresář členů pobočky
Byl součástí jarního vydání zpravodaje COLUMBA.*
- *www stránky ZČP ČSO
Nově vznikající materiál v součinnosti se sekretariátem ČSO. Zpracovává L. Volter, V. Kovář a kolektiv.*

D/ Hospodaření organizace.

Jako každý rok i v r. 2002 se organizace potýkala s nedostatkem finančních prostředků. Díky podpoře některých členů a zejména sponzorů se podařilo zajistit chod pobočky bez vážnějších finančních problémů.

Poděkování patří zejména :

p. O. Haisovi za podporu při vydávání zpravodaje COLUMBA.

Ing. M. Dostálovi za podporu při vydávání zprávy Skupiny dravců a sov

Ing. P. Brožovi za sponzorský dar 3.000,- Kč

Mgr. L. Moschnerové za sponzorský dar 2.200,- Kč
organizacím **DES OP, HOK, N.O.S** a dalším dárcům z řad členské základny.

Závěr.

Zejména velká pozornost byla zaměřena na propagaci a činnosti pobočky, dále pak na osvětu, ekologickou výchovu a kontakt s veřejností.

Do nového roku vstupuje pobočka s celkem 125 členy.

Zpracoval : RNDr. S. Beneda, K. Makoň (mobil: 777 145 960)

Dne: 26.1.2003

RNDr. Stanislav Beneda
předseda ZČP ČSO

PLÁNOVANÉ AKCE NA ROK 2003

VÍTÁNÍ PTAČÍHO ZPĚVU - JARNÍ VYCHÁZKA ZA PTAČÍM ZPĚVEM **UKÁZKA ODCHYTU A KROUŽKOVÁNÍ VOLNĚ ŽIJÍCÍCH DRUHŮ PTACTVA**

PLZEŇ (ZČP ČSO, DES OP – Záchranná stanice živočichů)

Již tradiční akce ornitologů z Plzně se letos uskuteční v sobotu 17. května 2003. Sraz účastníků v 5:30 hod. na konečné tramvaje č. 4 Plzeň – Košutka, odkud se půjde směrem na Pecihrádek k lávce přes ř. Berounku (Bílá Hora – Doubravka). Součástí této akce bude i dopolední (6:00 až 11:00 hod.) ukázka odchytu a kroužkování volně žijícího ptactva na levém břehu řeky Berounky pod Pecihrádkem (louka u lávky). Na akci navazují rovněž „Dny otevřených dveří na Záchranné stanici živočichů“ (Plzeň – Doubravka) a to v sobotu i v neděli od 9:00 do 18:00 hod.

Kontaktní osoba: Karel Makoň, mobil: 777 145 960, e-mail: ptactvo@stb.cz

BLOVICE (N.O.S. – Nepomucký ornitologický spolek)

Sraz v sobotu 3.5. 2003 v 8:00 za budovou nádraží ČD v Blovicích, vycházka za ptactvem spojená s ukázkou odchytu a kroužkování ptactva. Ukončení akce cca v 11:00 hod.

NEPOMUK (N.O.S. – Nepomucký ornitologický spolek)

Sraz v neděli 4.5. 2003 v 8:00 v Nepomuku na náměstí u kašny, vycházka podél říčky Muchovky ke Klášteru a poté Knížecí cestou oborou zpět do Nepomuka. Ukázka odchytu a kroužkování ptactva. Ukončení akce do 11:30 hod u Hostince Knárovska.

ROKYCANY (ZO 29/01 ČSOP Rokycany – P. Moulis)

Opět tradiční akce konaná 3. května 2003 u příležitosti vítání ptačího zpěvu. Sraz v 9.00 hodin před nádražím Českých drah v Rokycanech, ornitologické pozorování a určování ptáků – vhodné oblečení a obuv, dalekohled + určovací klíč, drobný peníz a něco na opečení.

HOLÝŠOV (Holýšovský ornitologický klub – Mgr. L. Schröpfer)

Další zajímavá ornitologická akce pořádaná rovněž pro širokou veřejnost u příležitosti oslav příchodu jara. Sraz účastníků je v neděli 4. května 2003 v 5.00 hod. před radnicí v Holýšově.

DOMAŽLICE

Procházka s pozorováním ptáků proběhne v rámci „Vítání ptačího zpěvu“ 4. května 03 (sobota) od 5.30 hod. u busty Petra Hany park u nemocnice – sraz.

Kontaktní osoba: p. Jiří Sladký, Domažlice.

CHODOV U KARLOVÝCH VARŮ

Ornitologická vycházka pod vedením p. Miroslavy Horákové, sraz účastníků je 4.5. 2003 (neděle) v 7:00 hod. na hrázi rybníka Bahňák.

Kontaktní osoba: p. Miroslava Horáková, Revoluční 615, Chodov u Karlových Varů

Bor u Tachova (Karel Machač, Tachov a Tachovský ornitologický spolek)

Zajímavá ornitologická vycházka pod vedením p. Karla Machače, sraz účastníků je 10.5. 2003 (sobota) v 7:00 hod. před bránou Borského zámku, odkud se půjde přes park k rybníku Tážný. Součástí akce je určování ptačích druhů a ptačího zpěvu, přednáška na téma „Návrat ptačích druhů ze zimoviště“, ukázka odchyty a kroužkování volně žijícího ptactva. Závěr akce dle zájmu a počasí v odpoledních hodinách s možností opečení vlastních špekáčků.

V případě nepříznivého počasí se akce odkládá na následující sobotu 17.5.03.

Kontaktní osoba: Karel Machač, Tachov mobil: 721962801

JARNÍ KRAJSKÁ SCHŮZE ZČP ČSO – PLZEŇ

Velká jarní schůze konaná v prostorách Západočeského muzea v Plzni 19.4. 2003 od 9 hodin. Přednáška - Ing. D. Jäger, F. Lagarde: Jeřáb popelavý v České republice a v Evropě.

PODZIMNÍ FESTIVAL PTACTVA – ORNITOLOGICKÉ VYCHÁZKY

PLZEŇ (ZČP ČSO a DES OP – Záchranná stanice živočichů)

Ornitologická vycházka s ukázkou odchyty a kroužkování volně žijícího ptactva, zakončená exkurzí v areálu Záchranné stanice ptactva v Plzni – Doubravce. Na závěr opékání špekáčků, výstava ptačích lebek, vajec, vývržků, kroužků, krmítek, hnízd a budek, prohlídka léčebného zařízení, živí pacienti, odborný výklad.

Sraz účastníků v sobotu 4. října 2003 na hrázi Boleveckého rybníka (parkoviště na hrázi u silnice – občerstvení u vagónu) v 9:00 hod.

Sobota a neděle 4. - 5. října od 9:00 do 16:00 hod. rovněž den otevřených dveří v areálu DES OP - Záchranné stanice živočichů (Plzeň – Doubravka).

Kontaktní osoba: Karel Makoň, mobil: 777 145 960, e-mail: ptactvo@stb.cz

ROKYCANY (ZO 29/01 ČSOP Rokycany)

Festival ptactva – sraz účastníků 4. října 2003 v 8.45 hodin před nádražím Českých drah v Rokycanech, odjezd vlakem do stanice Kařízek, ornitologické pozorování – vhodné oblečení a obuv, drobný peníz a něco na opečení.

HOLÝŠOV (Holýšovský ornitologický klub)

Pořádána u příležitosti oslav „Podzimního ptačího festivalu“. Ornitologická vycházka v neděli 5. října 2003, sraz účastníků je v 7.00 hod. před radnicí v Holýšově nebo v 7.30 na hrázi Jivjanských rybníků (bývalý okr. Domažlice).

NEPOMUK (N.O.S. – Nepomucký ornitologický spolek)

Sraz v sobotu 27.9.2003 v 9:00 před hotelem na nádraží ve Dvorci, vycházka za ptactvem směrem k Třebčicím, ukázky odchyty a kroužkování ptáků. Ukončení akce do 12:00 hod.

BLOVICE (N.O.S. – Nepomucký ornitologický spolek)

Sraz v neděli 28.9.2003 v 9:00 na Hradišti u zámečku u ústí ulice směrem k silům a rybníku Poplužák. Ukázky odchyty a kroužkování ptáků. Ukončení akce do 12:00 hod.

KLATOVY (N.O.S. – Nepomucký ornitologický spolek)

Sraz v sobotu 4.10.2003 v 9:00 před hotelem Beránek na Rybníčkách. Vycházka za ptactvem s ukázkou odchyty a kroužkování ptáků. Ukončení akce do 12:00 hod.

ŠVIHOV (N.O.S. – Nepomucký ornitologický spolek)

Sraz v neděli 5.10.2003 v 9:00 před radnicí ve Švihově. Vycházka za ptactvem s ukázkou odchyty a kroužkování ptactva. Ukončení akce do 11:30 hod.

CHODOV U KARLOVÝCH VARŮ

Ornitologická vycházka pod vedením p. Miroslavy Horákové, sraz účastníků je 4.10. 2003 (sobota) v 8:00 hod. v klubovně ČSOP Chodov.

Kontaktní osoba: p. Miroslava Horáková, Revoluční 615, Chodov u Karlových Varů

Bor u Tachova (Karel Machač, Tachov a Tachovský ornitologický spolek)

Ornitologická vycházka pod vedením p. Karla Machače, sraz účastníků je 4.10. 2003 (sobota) v 9:00 hod. před bránou Borského zámku, odkud se půjde přes park k rybníku Tážný. Součástí akce je určování ptačích druhů, odborná přednáška, ukázka odchyty a kroužkování ptactva. Na závěr ohýnek a možnost opečení špekáčků.

Kontaktní osoba: Karel Machač, Tachov mobil: 721962801

LETNÍ SETKÁNÍ MLADÝCH ORNITOLOGŮ NA NEPOMUCKU 15.-18.8.2003

Zveme všechny mladé ornitology a zájemce o přírodu a ptactvo k nám na Nepomucko. Bližší informace ohledně tohoto setkání obdržíte na adrese: N.O.S. – Dvorec 92, 335 03 NEPOMUK 3, e-mail: nos@zde.cz

Karel Makoň

**POČETNOST KORMORÁNA VELKÉHO
V PLZEŇSKÉM KRAJI (VÝZVA)**

Od 1.1.2003 vyřizuje Krajský úřad Plzeňského kraje ve smyslu zákona č. 115/2000 Sb. poskytnutí náhrady škody fyzickým a právnickým osobám způsobené v zákoně vyjmenovanými chráněnými druhy živočichů. Nejčastěji se jedná o náhrady

škod způsobené kormoránem velkým (*Phalacrocorax carbo*) na rybích obsádkách. K žádosti o přiznání náhrady škody je přikládán znalecký posudek, přičemž zpracovatel tohoto posudku se opírá o pozorování žadatele. Státní ochrana přírody nedisponuje žádným vlastním pozorováním ke zjištění skutečného stavu věci. Jedním z nejdůležitějších podkladů pro zajištění objektivního posouzení vzniklé škody kormorány na rybích obsádkách je tedy monitoring vlastní.

Krajský úřad Plzeňského kraje proto objednává u Západočeské pobočky České společnosti ornitologické při Západočeském muzeu v Plzni monitoring výskytu kormorána velkého na rybnících na území Plzeňského kraje v průběhu roku 2003, přičemž potřebné údaje by byly na požádání k dispozici okamžitě. Mimo tento druh by bylo vhodné sledovat i početnost dalších vodních ptáků, ohrožených druhů. Jedná se o tyto druhy: potápka roháč, potápka černokrká, potápka malá, kopřivka obecná, čírka obecná a moták pochop. Požadované údaje jsou nezbytné při posuzování zásahů do rybníků (obnova, odbahňování apod.) a současně pro udělování výjimek z ochranných podmínek stanovených zákonem pro ohrožené druhy živočichů.

Monitoring by byl prováděn celoročně 1-2x týdně na každém rybníku s intenzivními návštěvami v době jarního i podzimního tahu kormoránů.

Vyzývám, jako koordinátor celého projektu, všechny členy Západočeské pobočky ČSO k hlášení výskytu výše uvedených druhů. Co je nutné hlásit: datum, čas, rybník, počet kormoránů (i nulový!), pozorovatel. Tyto zprávy co možná nejdříve buď formou SMS zprávy na mobilní telefon koordinátora nebo e-mailovou zprávu na adresu níže uvedenou. Ostatní vyjmenované druhy stačí zasílat poštou jednou měsíčně. Další upřesňující informace podá ochotně koordinátor projektu.

Koordinátor:

Libor Schröpfer, Husova 302, 345 62 Holýšov

mobil: 732 370 036, pevná linka: 379 491 493 (večer)

e-mail: schropfer@oaplzen.cz, libor.schropfer@tiscali.cz

ZPRÁVA O HNÍZDĚNÍ ČÁPA BÍLÉHO NA ÚZEMÍ ZÁPADOČESKÉHO REGIONU V ROCE 2002

V roce 2002 zahrnulo v našem regionu zahrnujícím Plzeňský a Karlovarský kraj 75 čapích párů, tedy stejně jako v r. 2000, takže pokles počtu hnízdících párů v roce 2001 (na 72) se opět vyrovnal. Na výsledek hnízdění měly vliv povětrnostní podmínky. V dubnu, kdy většina čapích párů přilétá, odpovídaly průměrné teploty i srážkové úhrny zhruba hodnotám naměřeným v posledních pěti letech. V květnu byla na většině území regionu značně zvýšená srážková činnost. Počasí v červnu, které je rozhodující pro úspěšné líhnutí a první dny života čapích mláďat, bylo v tomto roce značně proměnlivé. První a třetí dekáda byly velmi bohaté na srážky, naopak v druhé dekádě byly srážky nízké a přitom panovala mimořádná vedra, která pokračovala i v prvních dnech třetí dekády. To vedlo k tomu, že na některých hnízdech se mláďata nevylíhla vůbec, nebo přežilo jen jedno nebo dvě nejzdatnější. Některé zjištěné ztráty mláďat byly také způsobeny náhlými změnami počasí. V Domažlicích byla po vichřici

24.6. nalezena pod hnízdem 2 mrtvá mláďata, v Nepomuku bylo po krupobití 30.6. mrtvé mládě na hnízdě a v Osvračíně po krupobití mládě z hnízda zmizelo.

Oproti roku 2001 se také zvýšil počet párů, které nevyvedly mláďata z 11 na 19. Pokud bylo možno zjistit, byl v 5 případech příčinou pozdní přilet jednoho nebo obou partnerů, ve 2 případech stavba nového hnízda, ve 2 případech pravděpodobně pohlavní nezralost, 1 x neoplozené vejce, 1 x nedostatečná vazba na hnízdo, 1 x úhyn mláděte a 1 x úraz samice. V 6 případech nebylo možno bezprostřední příčinu zjistit. Celkem od nás odletělo 148 mláďat a průměrný počet mláďat na 1 hnízdící pár (JZa) byl 1,97, což signalizuje mírně neúspěšný rok.

Přehled výsledků hnízdění v jednotlivých územích bývalých okresů je uveden v následující tabulce (pro srovnání je možno v COLUMBĚ VII/1 z března 2002 nalézt tabulku s údaji za rok 2001).

Okres	H	HPa	HPm	HPo	%HPo	HE	HB	HO	JZG	JZa	JZm	VO	StD	Jt
DO	14	11	7	4	36,4		2	1	21	2,00	3,00	1140	1,00	3
CH	6	6	4	2	33,3				12	2,00	3,00	933	0,60	
KV	6	4	2	2	50,0		1	1	6	1,50	3,00	1628	0,2	
KT	21	19	14	5	36,0			2	37	2,00	2,60	1940	1,00	5
PJ	17	14	12	2	14,3			3	28	2,00	2,33	1080	1,30	2
PM	2						1	1				125	0,00	
PS	6	5	3	2	40,0			1	9	1,80	3,00	1323	0,40	
RO	6	2	2		0,0		2	2	5	2,50	2,50	575	0,30	
SO	1	1	1		0,0				1	1,00	1,00	754	1,00	
TC	22	13	11	2	15,4			9	29	2,23	2,64	1378	0,94	3
Celkem	101	75	56	19	25,3	0	6	20	148	1,97	2,64	10876	0,69	13

Zkratky (mezinárodní symboly):

H počet hnízd ke konci sezóny

HPa počet všech hnízdících párů

HPm počet párů, které vyvedly mláďata

HPo počet párů, které nevyvedly mláďata

%HPo procento párů, které nevyvedly mláďata

HE počet hnízd obsazených lichým jedincem
 HB hnízda jen občas navštěvovaná
 HO hnízda neobsazená
 JZG celkový počet vyvedených mláďat
 JZa průměrný počet mláďat na 1 hnízdící pár
 JZm průměrný počet mláďat na 1 pár s mláďaty
 VO plocha okresu (kraje) v km²
 StD počet hnízdících párů na 100 km²
 Jt počet uhynulých mláďat

V červnu 2002 došlo v Plané u M. Lázní na hnízdě ve Hřbitovní ul. k úrazu hnízdící samice, který si vyžádal amputaci zlomeného křídla. Mláďat ve věku 4-10 dní se ujal pan Václav Lang z Horní Břízy a pečoval o ně po dobu 3 týdnů. Pak je členové DES OP po jednom přidali do hnízd s mláďaty odpovídající velikosti.

Díky zlepšení práce Kroužkovací stanice došla řada zajímavých zpětných hlášení.

V Chebu uhynul 6.3. starý čáp, který na toto hnízdo pravidelně přilétal velmi časně, zpravidla už koncem února. Ing. Jäger 1.8.1998 odečetl jeho kroužek dalekohledem jako RADOLFZELL O30 72 a rovněž v r. 2002 ohlásil jeho uhynutí. Podle došlého zpětného hlášení byl tento čáp kroužkovan 13.4.1987 v Bad Mergentheim u Stuttgartu jako více než dvouletý. Nosil tedy kroužek minimálně 16 let.

Ještě starší je můj kroužkovanec HH 168 kroužkovaný v Bochově jako mládě v hnízdě 28.6.1982, který hnízdí pravidelně v Sasku, původně v obci Rengersdorf, od r. 1999 v Muckenhain. Dověřil už tedy 20 roků věku. Odečítání provádí p. Franz Menzel.

Čtyři mladí čápi BX 11319,320,321 a 323, které jsem kroužkoval 9.6.2001 v Koutě na Šumavě, byli zjištěni odečtením kroužků 12.8.2001 v Gelting, Oberbayern v SRN.

Čáp BX 2869 kroužkovaný Ing. Jägerem 9.7.1999 v Žírovici (CH) jako mládě v hnízdě byl 22.7.2000, 28.7.2001 a 8.8.2001 odečten ve Vietze, Luneburg v SRN.

Na závěr chci poděkovat všem členům pobočky a místním zpravodajům, kteří mi poslali zprávy o hnízdění čápů ze svých obcí a napomohli tak k tomu, že výsledky hnízdění v západních Čechách byly v úplnosti zachyceny. Věřím, že i v letošním roce budete čápům věnovat svou pozornost.

Stanislav Beneda

ZPRÁVA O ČINNOSTI DES OP A ZÁCHRANNÉ STANICE ŽIVOČICHŮ ZA ROK 2002

Díky finanční podpoře Statutárního města Plzeň a strategických partnerů mohl v roce 2002 Dobrovolný ekologický spolek - ochrana ptactva oslavit deset let své působnosti a i nadále plně fungovat. Jelikož obsah celé závěrečné zprávy by zabral celé vydání Columby, vybírám pouze to nejzajímavější.

V roce 2002 bylo zajištěno, přijato, ošetřeno a kontrolováno celkem:

467 ptáků	(58 druhů)	394	samostatných případů
1.090 savců	(12 druhů)	153	samostatných případů
5 obojživelníků, plazů	(4 druhy)	5	samostatných případů
9 zvířat exotických	(6 druhů)	9	samostatných případů
172 zvířat hospodářských	(7 druhů)	27	samostatných případů
1.743 živočichů	(87 druhů)	588	samostatných případů

Mezi nejzajímavější případy patřily:

Úspěšný přesun hnízda labutě velké na Denisovo nábřeží v Plzni

V roce 2002 byla vyrobena speciální kovová (pozinkovaná) plovoucí hnízdní podložka se čtyřmi vodíci sloupky a ochranou stříškou. Díky tomuto řešení a dalším opatřením nebylo hnízdo zničeno velkou vodou a labutí pár vyvedl celkem 6 mláďat.

Mládě jestřába lesního Tlučná – úspěšná operace a léčba fraktury

Zhruba 4 týdny staré mládě jestřába lesního pravděpodobně napadené a vyhozené predátorem z hnízda, neschopné pohybu s komplikovanou frakturou stojáku. Včasný nález, předání, prvotřídně odvedená práce MVDr. P. Böhma z veterinární kliniky v Lobzích, dvouhodinová operace, nespočet RTG snímků, 107 dní léčby přineslo velice dobrému výsledku v podobě absolutního zhojení a obnovení funkčnosti končetiny, pro jestřába životně důležité.

Druhová ochrana volně žijícího ptactva.:

Budky – polesí Zábělá a ř. Berounka

Instalace cca 300 uměle vytvořených hnízdních dutin (ptačích budek a polobudek) v polesí Zábělá, Háj, Pytel.

Krmítka, parky – přikrmování ptactva

Rozmístění 9 krmítek a informačních tabulí na předem vytipovaná stanoviště.

Zásyp pro vodní ptactvo – zimoviště ř. Berounka, Plzeň – Doubravka

Výstavba nového speciálního zásypu (krmeliště) pro vodní ptactvo v ohybu ř. Berounky nad lávkou pro pěší (levý břeh - Pecihrádek).

Kormorán velký – zimní monitoring – pitvy

Pitvy střelených jedinců (33 ks), monitoring, pravidelné sčítání na ř. Berounce.

Kroužkování volně žijících druhů ptactva

Celkem 7 kroužkovatelů okroužkovalo a kontrolovalo necelých 1.000 jedinců, z toho odebráno a vyšetřeno přes 60 krevních vzorků.

Rekonstrukce, úpravy, údržba hnízd a hnízdišť čápa bílého

Plzeň ZOO Plzeň /PM/, Prádlo Likérka STOCK /PJ/, Dobřany Pekárna /PJ/, Merklín kovárna /PJ/, Hlinné sklady /TC/, Kynšperk nad Ohří sklady /CH/.

Ekologická výchova, osvěta, propagace

48 x exkurze dětí, dny otevřených dveří, povídání o přírodě atd.

Vítání ptačího zpěvu, Ptačí festival 2002

Ekologicko – výtvarná soutěž „O nejhezčí ptačí budku či domeček“

Karel Makoň

**ZE ZPRÁVY O ČINNOSTI NEPOMUCKÉHO
ORNITOLOGICKÉHO SPOLKU V ROCE 2002**

Naše sdružení působí zejména na území bývalých okresů Klatovy, Plzeň-jih a Strakonice, kde se věnujeme aktivnímu výzkumu a ochraně (nejen) ptactva a neméně i osvětě veřejnosti. V roce 2002 jsme se např. postarali o 36 ex. zraněných ptáků a savců, část byla předána do stanice ve Spáleném Poříčí popř. do Plzně a o zbytek bylo postaráno u nás. Jednalo se zejména o labutě, poštolky, káňata, kachny divoké, zajíce, veverku, kukačku apod. Další činností našeho spolku je kroužkování ptactva. Loni jsme měli ve spolku registrováno 6 kroužkovatelů, kteří okroužkovali dohromady kolem 2.000 ptáků. Vedli jsme i publikační činnost - na konci roku (počátek ledna) jsme vydali zpravodaj DATEL, dále jsme vydali skládačku "Jak můžeme pomoci ptákům" a publikovali jsme články v místním tisku - Nepomucké noviny, Blovicke n., články na Internetu, v kabelové televizi apod. Účastnili jsme se také několika desítek správních řízení, ve kterých jsme většinou byli úspěšní. Během roku jsme vyvěsili přes 100 budek pro zpěvné ptactvo a několik barelů pro poštolky, snížili jsme 2 čapí hnízda a v zimním období jsme prováděli přikrmování. Během roku jsme pořádali Vítání ptačího zpěvu a Festival ptactva - obojí v Nepomuku a Blovicích, dále jsme uspořádali 2 přednášky pro děti (na dětském táboře v Přebudově u Kasejovic a v Nepomuku). Na jaře a na podzim jsme pak organizovali akci Clean up the world - Uklidíme svět v Nepomuku. Hospodaření spolku v roce 2002 skončilo se ztrátou několika tisíc Kč. Podrobnější informace naleznete na Internetu - <http://nos.zde.cz> Doufáme, že letošní rok pro nás bude příznivější. Pokud

máte zájem se stát členy naší organizace, můžete nás kontaktovat na tel. 777 900 519, e-mailu: nos@zde.cz nebo na adrese Dvorec 92, 335 03 NEPOMUK 3.

N.O.S.

Dvorec 92, 335 03 - NEPOMUK 3

e-mail: nos@zde.cz

tel.: 777 900 519 nebo 607 222 425

URL: <http://nos.zde.cz>

IČO: 265 48 097 DIČ: 141 - 265 48 097

č.ú.: 181 813 448 / 0300 (ČSOB - Postkonto)

Václav Kovář
předseda N.O.S.

ZE ZPRÁVY O ČINNOSTI HOLÝŠOVSKÉHO ORNITOLOGICKÉHO KLUBU V ROCE 2002

Čtvrtý rok existence HOK byl opět rokem bohatým na činnost. Uspořádali jsme několik akcí pro veřejnost, publikovali jsme příspěvky v regionálních i nadregionálních tiskovinách, zúčastnili jsme se národní i mezinárodní konference, podnikli jsme úspěšnou zahraniční exkurzi. K 31. prosinci 2002 měl HOK celkem 31 řádných členů.

V rámci výzkumných programů jsme sledovali hnízdní biologii drozda kvíčaly (kroužkováno celkem 27 mláďat, sesbíráno několik hnízd na parazitologický rozbor), ťuhýka obecného (kontrolováno 27 hnízd, kroužkováno 78 mláďat a 10 ostatních), prováděli jsem liniové sčítání dravců v zimním období. Věnovali jsme značně času vizuálnímu sledování tahu ptáků (na jaře registrováno 3011 ptáků, na podzim dokonce rekordních 46 280 ptáků, mj. oba druhy luňáků, orlovce říčního a skřivana lesního). V kroužkovací činnosti to byl úspěšný kroužkovací víkend v Mantově (odchyceno celkem 213 ptáků za 2 dny). V okolí Holýšova jsme v jarním období sledovali rozšíření slavíka obecného (17 zpívajících samců), cvrčilky zelené (36 samců) a říční (15 samců).

V rámci ochrany ptáků jsme sledovali budkovou populaci sýce rousného v okolí Holýšova (hnízdilo celkem 9 párů), prováděli jsem biologickou ochranu lesa ve spolupráci s LČR. Několik ptačích pacientů jsme předali do péče DESOPu.

V rámci práce s veřejností jsme pořádali tři velké akce. 5.5. to bylo v Holýšově Vítání ptačího zpěvu s účastí 16 zájemců. Krátká procházka podél Radbuzy byla doplněna ukázkou odchyty ptáků do nárazových sítí. Ve dnech 6.-11.10. jsme uspořádali výstavu fotografií Ptactvo a příroda našeho člena L. Vogeltanze v Kulturním domě v Holýšově. Bylo vystaveno celkem 30 prvotřídních fotografií, výstavu navštívilo 519 návštěvníků. Evropský ptačí festival dne 6.10. na Jivjanských rybnících navštívilo celkem 23 zájemců. Bylo pozorováno více jak 1 000 ptáků mj. volavka bílá, luňák červený a ťuhýk šedý.

V rámci ostatní činnosti jsme mj. uspořádali zahraniční exkurzi na nádrže Ismaning u Mnichova, zúčastnili jsme se jedné národní konference (Dravci a sovy 2002 v Mikulově) a jedné mezinárodní (Populationsökologie Greifvogel und Eulen 5, Meisdorf, SRN).

Libor Schröpfer

ZPRÁVA O ČINNOSTI ČSOP ROKYCANY ZA ROK 2002

Český svaz ochránců přírody

je největší nevládní organizací v České republice sdružující zájemce o ochranu přírody a trvale udržitelný rozvoj. Od svého vzniku v roce 1979 se zaměřuje především na dobrovolnou práci pro přírodu. V jeho řadách lze nalézt vynikající odborníky, vědce, profesionální i amatérské ochránce přírody, ale především lidi, kterým není lhostejné prostředí, ve kterém žijí, a kteří jsou odhodláni pro jeho zlepšení přiložit ruku k dílu a obětovat i část svého volného času.

Naše 29/01 ZO ČSOP Rokycany začala pracovat v dubnu roku 1982 a její zaměření se vyvinulo postupně do tří základních programů:

- **záchranná stanice živočichů** (odchyt, ošetření, léčba a vypouštění živočichů, transfery...). Činnost stanice začala v roce 1990, kdy se k nám dostala první poštolka. Postupem času jsme zřídili záchranné centrum, které slouží pacientům z širokého okolí (bývalé okresy, Rokycany, Rakovník a Beroun). Stanice leží nedaleko vlakového nádraží (cca 5 minut chůze) na zahradě rodinného domu ve Švermově ulici v centru Rokycan. V současné době najdete v útulném prostředí čtrnáct voliér pro ptactvo, dvě klece pro savce, tři přístřešky pro dravce, přípravnu krmiva, odchovnu drobných hlodavců, skladovací prostory a klubovnu pro scházení členů.

V r. 2002 bylo celkem do záchranné stanice přijato 45 druhů živočichů v počtu 395 kusů, z toho bylo 65 savců, 318 ptáků a 12 plazů. Mezi nejpočetnější patřili ježci, jiříčky, labuť a poštolky. Mezi nejvzácnější chřástal vodní, kalous pustovka a raroh jižní. Z hlediska okresů bylo přijato **225 zvířat z okresu Rokycany, 84 z okresu Rakovník a 86 z okresu Beroun.**

Záchrannou stanicí živočichů prošlo od roku 1990 celkem 1418 živočichů, převážně ptáků.

V r. 2002 byl proveden záchranný transfer v celkovém počtu 2013 živočichů .

- **provoz akreditovaného ekocentra** (zájezdy, vycházky, přednášky, popularizace činnosti...)

Akreditované Ekocentrum ZO ČSOP Rokycany vyvíjí svoji činnost již několik let a v rámci environmentální výchovy a vzdělání nabízí všem zájemcům - ekoprogramy, exkurze, pěší výlety do zajímavých míst, pobytové programy, zájezdy, videopořady, přednášky, propagační materiály, výsadby a prořezávky zeleně, biologickou ochranu lesa a jiných ploch a repatriaci dravců a sov – rarohů velkých, sokolů stěhovavých či sov pálených.

Ekocentrum současně volně navazuje na činnost záchranné stanice živočichů a provádí popularizační a mediální činnost. Podílí se i na realizaci velkých akcí, např. Den Země, vítání ptačího zpěvu, sázení stromků, víkendovky, den dětí, drakiáda .

Ekocentrum ZO ČSOP Rokycany lze navštívit kdykoli po telefonické domluvě

- **vedení přírodovědného oddílu pro děti a mládež** (schůzky, víkendovky, tábor...)

Jednou z hlavních náplní práce je **celoroční systematická činnost s dětmi a mládeží**. Oddíl aktivně pracuje pod vedením Pavla Moulise a Heleny Spálenkové. V širokém spektru činností nechybí expedice, brigády na pomoc přírodě, 1. duben - Den ptactva, hledání jara, čištění studánky, festivaly ptactva a Uklidme svět.

Zaměřujeme se nejen na organizovanou mládež, ale i na neorganizovanou, pro níž připravujeme řadu přitažlivých akcí. Každoročně organizujeme tábor pro šedesátku dětí.

V roce 2002 měla naše organizace celkem **139 dospělých členů a 96 dětí**

Z hlediska ochrany biodiverzity zpracováváme několik odborných programů . Jedná se především o monitorování výskytu skorců, dravců a sov, raků, mihulí a čápů. Tradičně se staráme o tisícovku námi vyvěšených budek pro různé druhy ptactva.

Z hlediska záchrany některých zvláště chráněných druhů odchováváme a vypouštíme na Rokycansku sovy pálené, pro které budujeme i vhodná hnízdiště. V loňském roce jsme vypustili šest sov pálených v Ejpovicích. Předtím 8 sov v Dílech a 7 v Mešně.

Na mnohých akcích zaměřených na širokou veřejnost se neobejdeme bez spolupráce s místní samosprávou, státní správou, podobně zaměřenými „zelenými“ organizacemi a dalšími jednotlivci, kteří nám ochotně pomáhají.

Bližší informace o naší činnosti lze najít na našich webových stránkách: <http://home.tiscali.cz/cz054890>

Pavel MOULIS

Předseda 29/01 ZO ČSOP Rokycany

EVROPSKÝ FESTIVAL PTACTVA – JIVJANY 2002

V neděli 6. října 2002 uspořádal Holýšovský ornitologický klub tradiční Festival ptactva. Akce proběhla na Jivjanských rybnících u Jivjan, kde ji pořádáme každoročně. Tentokrát se jednalo o evropský festival, který pořádal BirdLife Hungary, maďarská ornitologická společnost. Hlavním cílem je pozorování protahujícího vodního a zpěvného ptactva. Sešlo se nás celkem 23 (občané z Holýšova, Domažlic, Plzně a Staňkova), počasí nám snad již tradičně nepřálo. Bylo zataženo, chvílemi drobně pršelo. Během dvouhodinové vycházky kolem soustavy rybníků jsme pozorovali přes 900 ptáků celkem 44 druhů. Jednoznačně nejhojnějšími druhy byly

špaček obecný a holub hřivnáč. Oba tažné druhy jsme pozorovali v počtu přes 200 kusů v několika hejnech. Na hladině největšího rybníka, Jivjanského, jsme pozorovali asi 160 kachen divokých. Byly zde také potápky roháči, lysky černé. Dále také hejno poláků velkých a čírek obecných. Pozorovali jsme také několik volavek popelavých v příbřežních částech rybníků. Jednoznačně největší vzácností byla volavka bílá, kterou jsme pozorovali u Zálezelského rybníka mezi obcemi Jivjany a Zálezly na Tachovsku. Zajímavostí bylo, že volavka měla poraněný běhák, který při letu visel ve zvláštním úhlu směrem k zemi. Velmi zajímavým druhem byl také luňák červený, dravec s vykrojeným ocasem, který přetáhl nad obcí Jivjany jižním směrem. Mezi zajímavosti patřily díky pozdnímu datu také 2 vlaštovky, které táhly velmi usilovně v chladném počasí směrem k jihu. Mezi další nepříliš často pozorované druhy patřil ůuhák šedý. Pozorovali jsme dokonce 3 exempláře tohoto ubývajícího druhu. Zhruba v polovině trasy se nad oblastí přehnala prudká dešťová přehánka, která nám na chvíli ztížila pozorování. Po vydařené vycházce kolem rybníků jsme si rozdělali oheň a opekli několik připravených kuřat a vuřtů. Přes nepřízeň počasí hodnotíme akci kladně, pozorovali jsme velmi zajímavé druhy. Příští rok se první říjnovou nedělí opět sejdem na dalším ročníku Ptačího festivalu, tentokrát světovém.

Libor Schröpfer

EXKURZE HOK NA NÁDRŽE ISMANING U MNICHOVA

7. září 2002 podnikl HOK (Holýšovský ornitologický klub) zatím nejúspěšnější zahraniční exkurzi. Na pozvání naší spřátelené organizace BUND Amberg jsme navštívili soustavu rybníků u obce Ismaning nedaleko Mnichova. Tato soustava patří k největším středoevropským pelichaništím kachen a jiného vodního ptactva. Není volně přístupná veřejnosti, a proto jsme byli velmi rádi, že se nám podařilo tuto exkurzi uskutečnit. Naším průvodcem byl Dr. H. Rennau, místní znalec a přední bavorský ornitolog. Celý pozemek má rozlohu 955 ha, je tvořen soustavou desítek menších rybníků (233 ha) a velkým umělým jezerem (615 ha), ve kterém se dočišťují odpadní vody z mnichovské aglomerace. Pozemkem protéká umělý kanál řeky Isar, který pohání menší vodní elektrárnu v areálu. Celý pozemek patří elektrárenskému gigantu e-on a zároveň patří také do sítě evropských ptačích rezervací. Dále je zahrnut do mokřadů mezinárodního významu dle Ramsarské konvence o ochraně mokřadních biotopů.

Po hrázi umělého kanálu jsem podnikl mnohahodinovou exkurzi. V době naší návštěvy se zde zdržovalo kolem 40 tisíc vodních ptáků. Viděli jsme desetitisíce kopřivek obecných, dále tisíce kachen divokých, poláků chocholaček, poláků velkých, stovky labutí velkých, lysek černých a desítky zrzohlávek rudozobých a hus velkých. Zejména samci zrzohlávek s nápadně červenými zobáky a oranžovými hlavami byli v podzimním slunci hodně nápadní. Na malém ostrůvku uprostřed nádrže posedávalo několik stovek kormoránů velkých a volavek popelavých. Pozorovali jsme ale také asi 20 volavek bílých. V okolí nádrže se zdržovaly desítky racků chechtavých ve všech věkových kategoriích. Z dravců jsem pozorovali několik exemplářů motáka pochopa, při lovu vážek jsme si mohli prohlédnout ostříže lesního. Na hladině plulo několik desítek potápek černokrkých většinou v zimním šatu.

Pozorovali jsme také jednoho vodouše kropenatého a z příbřežní vegetace se ozval chřástal vodní. Z pěvců jsme zaslechli několik moudivláčků lužních a také rákosníků obecných. Na závěr půldenní exkurze jsme poobědvali na pozvání našich hostitelů pod širým nebem v malé zahradní restauraci nedaleko nádrží. Celý den bylo nádherné slunečné počasí a všichni jsem odjžděli domů s pocitem krásně prožitého dne.

Libor Schröpfer

Z ORNITOLOGICKÉHO ZÁPISNÍKU - AKTUALITY

Od této novinky si redakční rada Columby slibuje více vašich ornitologických příspěvků. Každý z vás určitě alespoň jednou za rok narazí na nějaký ten ornitologický špek, kuriozitu či zajímavost. Podělte se s námi o své zážitky, poznatky, zajímavá zpětná hlášení apod. Stačí, když pošlete na adresu naší redakce jednoduchou zprávu v rozsahu tří až osmi řádek standardního textu. Nezapomeňte napsat základní informace (kdo, kdy, kde, co).

Jelikož mě zpracování této rubriky napadlo den před uzávěrkou, příkládám tentokrát pouze vlastní zajímavosti či zprávy, které mám od kolegů. Nerad bych, aby se to ale stalo pravidlem, a tak doufám, že už v podzimním vydání Columby budou i vaše příspěvky. Děkuji a pište.

Nocoviště kavek obecných v kopuli plzeňského hlavního nádraží ČD

V průběhu měsíce prosince 02 a ledna 03 provedla vybraná skupina plzeňských členů pobočky ve spolupráci s kroužkovateli K. Langem a M. Paiskerem celkem tři odchvy na nocovišti kavek v kopuli plzeňského hlavního nádraží ČD. Jednalo se o dva roky připravovanou akci, při které bylo za pomoci halogenových svítlen a dlouhých podběráků chyceno (okroužkováno) celkem 28 ex. kavky obecné. V současné době je kopule rekonstruována, a tak toto významné zimní nocoviště pravděpodobně zanikne.

Morčák bílý (*Mergus albellus*), na ř. Berounce u Dolan (PS)

Dne 16.2. 03 na vycházce podél řeky Berounky, kdy jsem šel spolu s M. Paiskerem a H. Robejškovou od jezu pod Sedleckem (RO) proti proudu až k jezu do Bukovce (PM), jsme společně pozorovali 1 ex. morčáka bílého (*Mergus albellus*) a 1 ex. hvízdáka eurasijského (*Anas penelope*). Oba jedince (samce) jsme pozorovali dalekohledem cca 2 minuty v hejnu morčáků velkých sedících na řece v úseku pod obcí Dolany (PS). Mimo jiné jsme v celém úseku napočítali celkem 167 ex. morčáka velkého a 11 ex. hohola severního.

Nález uhynulé sovy pálené s německým kroužkem

Dne 25.2.03 jsme získali relativně čerstvě uhynulou sovu pálenou nalezenou na půdě kravína ZD u obce Líšťany (PS). Jednalo se o samici označenou německým kroužkem, nalezenou zemědělcem při kontrole půdy. Ve skutečnosti sova nešťastně propadla pootevřenými dvířky do prostoru sousední půdičky a nenašla cestu zpět.

Kadaver byl předán na pitvu, která potvrdila úhyn na základě potravního strádání a vyhladovění.

Nález uhynulého kormorána velkého se švédským kroužkem

Dne 8.3.03 jsem obdržel telefonickou zprávu o nálezuhynulého kormorána velkého vyloveného z náhonu u mlýna na ř. Berounce pod obcí Hlince (PS). Kormorán byl okroužkovaný švédským kroužkem a pravděpodobně narazil do drátů el. vedení křižujících řeku. Kroužek jsem zajistil (převzal od nálezce) a informoval naši kroužkovací stanici.

Zpětné hlášení: výr velký odchycený u Štěnovického Borku (PJ)

Dne 3.1. 03 byl na poli u obce Štěnovický Borek odchycen poraněný kroužkovaný výr velký. Tento výr byl kroužkovaný panem V. Boškem 13.5. 01 jako nevzletné mládě na hnízdě u obce Druztová (PS). Původně jsme očekávali, že se bude jednat o některé námi kroužkované mládě ze Štěnovic. Výr byl těžce popálený elektrickým proudem a svému zranění následně podlehl.

Zajímavá ornitologická lokalita u Líní (PS)

V neděli 30.3. 03 kroužkoval K. Lang, M. Paisker a Ing. V. Říš v rákosinách nedaleko obce Líně (pod haldou). Jedná se o velice zajímavou lokalitu s mělkou vodní plochou, na které jsou pozorováni poláci velcí a chocholačky, čírky obecné i modré, lžičáci pestří atd. Mimo jiné se zde téhož dne podařilo odchytit a kroužkovat 1 ex. M slavička modráčka střeoevropského (*Luscinia svecica*), 1 ex. rákosníka tamaryškového (*Acrocephalus melanopogon*) a 3 ex. moudivláčka lužního (*Remiz pendulinus*).

Černá labuť u Kotovic (PJ)

Od 24.10. 02 přibližně po dobu 14 dní byla pozorována ve společnosti 7 labutí velkých i 1 labuť černá (australská). Toto mezinárodní hejnko bylo možno pozorovat na vodních plochách v blízkosti obce Ves Touškov, Lochovice a Kotovice. Celkem tři pokusy o odchyt skončili neúspěchem. Labuť byla bez kroužku, velice plachá a v dobré kondici.

Karel Makoň

INFORMACE O SCHŮZKÁCH ČLENŮ Z PLZEŇSKA

Členové pobočky z Plzeňska se scházejí na neformálních schůzkách každé první pondělí v měsíci (s výjimkou školních prázdnin) od 19.00 hod. v učebně Církevního gymnázia v Plzni (Mikulášské náměstí 15, Plzeň, vchod z Mikulášského náměstí). Schůzky obvykle končí okolo 21. hod. Všichni zájemci z Plzně a širšího okolí jsou vítáni!

Kontaktní adresa: ZÁPADOČESKÁ POBOČKA

ČESKÉ SPOLEČNOSTI ORNITOLOGICKÉ

při Západočeském muzeu v Plzni

☒ Kopeckého sady 2, 301 00 Plzeň

E-mail: zcp-cso@zde.cz

COLUMBA, informační zpravodaj Západočeské pobočky České společnosti ornitologické ● vydává Západočeská pobočka České společnosti ornitologické ● šéfredaktor: Lubomír Volter ● redakční rada: RNDr. Stanislav Beneda, Václav Kovář, Karel Lang, Karel Makoň, Ing. Václav Říš, Šárka Vančurová ● náklad 150 výtisků ● neprodejné

POZVÁNKA NA ČLENSKOU SCHŮZI

Výbor Západočeské pobočky České společnosti ornitologické při Západočeském muzeu v Plzni Vás zve na členskou schůzi pobočky, která se koná **v sobotu 19.4. 2003 v přednáškovém sále Západočeského muzea v Plzni, Kopeckého sady 2 (opravená hlavní budova). Začátek v 9 hodin.**

Program:

1. Zahájení
2. Organizační záležitosti
3. Ornitologické aktuality, různé
4. Přestávka
5. Přednáška: Ing. D. Jäger, F. Lagarde: Jeřáb popelavý v České republice a v Evropě
6. Diskuse k přednášce
7. Závěr

V Plzni dne 25.3.2003

Karel Makoň
tajemník

RNDr. Stanislav Beneda v.r.
předseda